

Erf tussen polder en duin

Aan een binnendijkje op Goeree, niet ver van zee, ligt het erf van Rolf Roos. Bij betreden valt meteen de grote variatie op: een kleine voortuin, rechts een moestuin met daarachter een hoogstamboomgaard en een kleine weide. Aan de achterkant van het huis een terras en een grasveld met daarachter een vijver. Veel bosschages en een boomsingel om het erf heen. Over deze bijzondere plek verschijnt binnenkort een boek, met de titel *Erf*.

TEKST NICO VAN DER WEL FOTO'S ROLF ROOS

Rolf Roos is bioloog en heeft in de afgelopen twintig jaar een tiental natuurboeken gemaakt en uitgegeven. En ja, na een aantal jaar wonen en werken moest er over dit erf ook een boek komen. Een bezoek aan de hand van een aantal citaten.

“Het was een tijd niet onderhouden. Alleen het gras werd gemaaid maar de rest was dichtgegroeid. We begonnen rustig en zijn vooral uitgegaan van continuïteit: voortbouwen op bestaande elementen. Eerst een seizoen meemaken en kijken wat er verschijnt. We hebben flink gedund, natuurlijk in de bramen maar ook in de rode kornoelje. Na een jaar hebben we de oude vijver aan de achterkant van het erf uitgegraven en tegen de noordelijke sloot aan een ‘Vijverberg’ opgeworpen.”

Contrast met de omgeving

In het boek komt de voorgeschiedenis van het erf ruim aan bod. Het ligt in een klein poldertje, de Bokkepolder. Driehonderd jaar geleden was het kwelder met lage duintjes, tweehonderd jaar geleden is de polder gesticht. Honderd jaar geleden woonde hier een kleine boer die op weinig land zoveel mogelijk zelfvoorzienend was. Zie de moestuin en de hoogstamboomgaard. Met behoud van oude elementen heeft Rolf Roos hier binnen tien jaar een natuurerf tot stand gebracht. Het contrast met de omgeving is groot. Het erf is omsloten door een maisakker. Voor het huis loopt een oude binnendijk die door Natuurmonumenten beheerd wordt, maar ook daarachter liggen strakke akkers. Aan de dijk staat een tiental huizen, allemaal met een groot erf. Op een aantal daarvan geven

Beeld in april: moestuin en boomgaard in bloei

Paspoort

Soort tuin: natuurerf

Waar: Goedereede (ZH)

Sinds: 2018

Grootte: 4450 m²

Grondsoort: zand met kleilagen

Ligging: voortuin op het zuiden, erf op het noorden

Een grote bol stijve zegge (*Garex elata*) aan de vijverrand

de eigenaren de natuur de ruimte. Vlakbij liggen duinen en de kwelders van de Kwade Hoek, maar de wilde planten die hier staan, zijn meer van dijken en graslanden. De kust echoot vooral door in de vogeltrek in voor- en najaar.

“Elk voorjaar, half april, gaan ergens hoog boven ons regenwulpen in kleine clubjes noordwaarts. Af en toe laat eentje een klaaglijk bi-bi-bi-bi horen. Een boektitel waardig. Half juli weer hetzelfde geluid, nu met jongen, zuidwaarts. Binnen drie maanden retour: paren-nestelen-broeden-magen vullen en vliegen maar. Die roepende regenwulp is geen incident. Het is dagelijks geluk, in de juiste weken van het jaar. Voorwaarde: buiten rondhangen, klussen of de moestuin bewerken.”

Planten uit de hele wereld

Het erf is niet aangeharkt. Op de moestuin na lopen alle onderdelen in elkaar over. Dus geen hekjes of andere harde afscheidingen. Daarnaast heeft Rolf veel soorten aangeplant, van andere tuinliefhebbers, maar ook van vakantiebestemmingen. Zo zijn er planten van de Canarische eilanden, uit Japan en zelfs Chili:

Blechnum chilense, een kolossale net winterharde schubvaren. Wat aanslaat en niet gaat woekeren, mag blijven. In de voortuin, pal op het zuiden, staan mediterrane planten. In *Erf* spreekt duidelijk een bioloog met kennis over natuurbeheer. Het weilandje achter de boomgaard heet Hooiweide. Het wordt maar een paar keer per jaar gemaaid. Niet kort maar juist vrij hoog, alles om een bloemrijk weiland te krijgen. Dat is gelukt. Al na een jaar verschenen ratelaars en bijenorchissen. Het hele erf bevat ruim 280 inheemse plantensoorten naast de aanplant van planten uit de hele wereld.

“Simpele schatting: het merendeel van alle soorten inheemse planten en dieren op ons erf is hier ‘natuurlijk’. Dat bij de planten door alle aanplant de natuurlijkheid wat lager is, zegt helemaal niets over de vlinders, de vogels, de slakken en al het andere kleine grut. Daaronder veel liefhebbers van tuin- en bosrand (bonte zandoogjes, boomblauwtjes, putters, winterkoninkjes). Allemaal spontane natuur, niet door ons aangevoerd of geholpen. Dat geldt zeker voor de insecten, bodembeestjes en paddenstoelen. In de Hooiweide staan weidekringzwam, morielje en voorjaarspronkridder erg natuurlijk te zijn. En dan al die korstmossen: op de weg, op dakpannen, op bomen, ze groeien in stilte en volledig spontaan.”

Kaukasisch smeerwortel (*Symphytum caucasicum*)

Najaarsoogst in de keuken, klaar voor gebruik

Alles in bloei

In april springt natuurlijk de bloeiende boomgaard eruit, samen met het overvloedige fluitenkruid. Wilde hyacinten bloeien, narcissen zijn bijna uitgebloeid. Rolf is een liefhebber van zegesoorten, zoals hangende zegge en stijve zegge, en ook die bloeien volop.

“En veel vogels: bij ons, bij de burens, in de duinen. De nachtegaal is zo’n buurvogel die zich duidelijk laat horen. Het omringt je: spotvogel, ijsvogel, puttertjes. Wilde bijen komen tevoorschijn. Alles knalt de grond uit, het is veel werk. Je gaat de graspaadjes bijhouden en in de moestuin moet je aan de bak. Spinazie en peultjes zaaien, aardappels moeten in de grond – de asperges zijn er dan alweer, heerlijk.” ❁

Erf

Rolf Roos
Met tekeningen van Dirck Nab en vele foto's
Uitgeverij Natuurmedia
108 pagina's
€ 24,50
Vanaf 26 april verkrijgbaar in de boekhandel en via natuurmedia.nl.

Rolf Roos met de eerste asperges

WIN

Buitenleven mag 1 exemplaar weggeven. Ga vóór 27 mei naar buitenleven.nl en vul je gegevens in. Iedereen die zich aanmeldt, krijgt € 2,50 korting bij aankoop van Erf. Te verzilveren in de webwinkel van Natuurmedia: natuurmedia.nl/winkel